

ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σε ένα δημόσιο Πανεπιστήμιο, τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) είναι ένα αναπόσπαστο μέρος της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, που συνδέει τη διδασκαλία με την έρευνα και οδηγεί σε εστίαση-εξειδίκευση, μέσω της εξειδικευμένης έρευνας σε επιστημονικά αντικείμενα, και έτσι, μεταξύ άλλων, στην ανανέωση του διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού των Πανεπιστημίων-ΑΤΕΙ. Ιδιαίτερα σήμερα με την «μαζική» πρόσβαση στις προπτυχιακές σπουδές αφενός και τις «ανάγκες» μιας εξειδικευμένης παραγωγικής διαδικασίας αφετέρου, τα ΠΜΣ τείνουν να αποτελούν μία αναγκαιότητα στην προοπτική επαγγελματικής αποκατάστασης.

Η σημερινή κατάσταση: Συνολικά στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα υπάρχοντα ΦΕΚ Ίδρυσης ΠΜΣ και τους ιστοτόπους των Ιδρυμάτων έως και τον Δεκέμβριο του 2015, λειτουργούν 735 ΠΜΣ, από τα οποία 627 σε Πανεπιστήμια και 108 σε ΤΕΙ. Μεγάλος αριθμός ΠΜΣ ιδρύθηκε μετά το 2009. **Το σύνολο των ΠΜΣ στα ΤΕΙ έχουν δίδακτρα ενώ στα Πανεπιστήμια υπάρχουν 211 ΠΜΣ χωρίς δίδακτρα και 416 με δίδακτρα (εκ των οποίων 29 στο ΕΑΠ και 21 στο Διεθνές Πανεπιστήμιο).**

Όσον αφορά το ποσοστό αμοιβών προσωπικού προς τον συνολικό προϋπολογισμό του ΠΜΣ η πλειονότητα έχει ποσοστό ίσο ή άνω του 80%. Το ποσοστό αυτό έχει την τάση να είναι εντονότερα υψηλότερο στα ΤΕΙ από ότι στα Πανεπιστήμια. Ειδικά σε Τμήματα με τα υψηλότερα δίδακτρα, όπως είναι Τμήματα με αντικείμενα σπουδών Διοίκησης Επιχειρήσεων και Λογιστικής/Χρηματοοικονομικών, τα δίδακτρα αποτελούν μία σημαντική πηγή συμπληρωματικού εισοδήματος που οδηγεί έως και στο διπλασιασμό του μισθού του πανεπιστημιακού δασκάλου.

Το υπό διαβούλευση σχέδιο Νόμου για τα ΠΜΣ έρχεται με δηλωμένο στόχο τον εξορθολογισμό των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα, σε ένα τοπίο όπου ΠΜΣ ιδρύονται χωρίς αποδεδειγμένη σκοπιμότητα και πολλές φορές χωρίς να μπορούν να υπηρετηθούν από το προσωπικό των Τμημάτων που συμμετέχουν στην ίδρυσή τους. Από αυτήν την άποψη, παρά την εμφανή απουσία αναλυτικής μελέτης των υπαρχόντων ΠΜΣ και κριτηρίων ίδρυσης τέτοιων (πέραν του αμφίσημου ότι «οφείλουν να διαφοροποιούνται ουσιωδώς από το πρόγραμμα προπτυχιακού σπουδών του Τμήματος»), το σχέδιο Νόμου θέτει την αυτονόητη προϋπόθεση τουλάχιστον τα ΠΜΣ να ιδρύονται από αυτοδύναμα Τμήματα.

Το σχέδιο Νόμου στέκεται αμήχανα απέναντι στο θέμα των πηγών χρηματοδότησης των ΠΜΣ και της θέσπισης διδάκτρων: Θεσπίζει τα δίδακτρα, για πρώτη φορά δια νόμου, αφού τα μετονομάσει σε τέλος εγγραφής

μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/ιας (ΜΦ), προσδιορίζοντας το ύψος τους μέχρι 1.760 ευρώ, χωρίς τουλάχιστον κάποια σοβαρή μελέτη του κόστους λειτουργίας των ΠΜΣ. Επιπλέον **θεσμοθετεί τα επιμίσθια των διδασκόντων**, χωρίς καν να τα αιτιολογεί ή να προσδιορίζει σε ποιές περιπτώσεις προβλέπονται. Εξίσου αμήχανα **θεσπίζει υποτροφίες ως αντιστάθμισμα για την κατάργηση του δωρεάν χαρακτήρα των σπουδών στο Δημόσιο Πανεπιστήμιο**. Η στάση αυτή της κυβέρνησης συνιστά προάγγελο υποχώρησής της μπροστά στην οργανωμένη αντίδραση των εκπροσώπων του επιχειρηματικού πανεπιστημίου, (που λόγω και της απουσίας στοιχειώδους κινηματικής αντίστασης, ιδιαίτερα των φοιτητών, επιβάλλουν αντιδραστικές ισορροπίες), τους οποίους με την αμφισημία που την διακρίνει έχει πλέον καταστήσει προνομιακούς συνομιλητές της.

Όμως:

- **Τα δίδακτρα στα ΠΜΣ οδηγούν στη μετατροπή των φοιτητών σε «πελάτες» και πάντα μπορούν να αποκλείσουν ικανούς φοιτητές και επομένως να υποβαθμίσουν την ποιότητα των σπουδών.**
- **Οι συνάδελφοι που είδαν το μισθό τους να συνθλίβεται, μέσα από το δέλεαρ της αναπλήρωσης ενός μικρού μέρους του απολεσθέντος εισοδήματος, έρχονται αντιμέτωποι με την καταστρατήγηση της βασικής αποστολής του πανεπιστημιακού δασκάλου που είναι η διδασκαλία και η έρευνα στο Πανεπιστήμιο.**
- **Η ύπαρξη ΠΜΣ με δίδακτρα και επιμίσθια για τους διδάσκοντες εντείνει τη διαστρωμάτωση των μελών ΔΕΠ, τον ανταγωνισμό μεταξύ ομοειδών ΠΜΣ με αγοραία κριτήρια, για την προσέλκυση φοιτητών-«πελατών», με ό,τι αυτό σημαίνει και για την ποιότητα των σπουδών.**
- **Κανένα ελάχιστο ύψος διδάκτρων δε μπορεί να αποτρέψει τη μελλοντική διολίσθηση του κόστους των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα σε δυσβάσταχτα ύψη (η εξέλιξη των διδάκτρων του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου αποτελεί τρανταχτό παράδειγμα).**

Η θέση της Συσπείρωσης Πανεπιστημιακών Πάτρας

- Είμαστε **απέναντι** από την κυβέρνηση,
 - στη **μη καθιέρωση ακαδημαϊκών κριτηρίων** αξιολόγησης και ίδρυσης ΠΜΣ,
 - στη **θεσμοθέτηση διδάκτρων**,
 - στην **καθήλωση-περικοπή των μισθών των μελών ΔΕΠ** και

- στην μη νομοθέτηση της πλήρους-αποκλειστικής απασχόλησής τους.
- Είμαστε απέναντι σε όσους/ες συναδέλφους/σες, σε ομάδες τους, καθώς και σε ολόκληρα Τμήματα Πανεπιστημίων και ΑΤΕΙ **οδήγησαν την πλειοψηφία των ΠΜΣ -ιδρυμένων με μη ακαδημαϊκά κριτήρια- σε βιομηχανίες μη ισότιμης πρόσβασης των μεταπτυχιακών φοιτητών, μέσω των διδάκτρων.**
- Είμαστε απέναντι στη Σύνοδο Πρυτάνεων, που λέει αφήστε τα Πανεπιστήμια να λύσουν το ζήτημα, καθώς είδαμε πως το λύνουν: **Καμιά πρυτανική αρχή δεν εναντιώθηκε στην οικοδόμηση της σημερινής απαράδεκτης κατάστασης.**
- Επιδιώκουμε να τερματιστεί η σημερινή απαράδεκτη κατάσταση στο τοπίο των ΠΜΣ στα Πανεπιστήμια-ΑΤΕΙ στη χώρα μας. Οι μεταπτυχιακές σπουδές είναι αναπόσπαστο τμήμα της δημόσιας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η κυβέρνηση οφείλει να θέσει τις βασικές αρχές λειτουργίας των ΠΜΣ, ξεκινώντας από την ουσιαστική αξιολόγηση των υπαρχόντων ΠΜΣ. Ως θεμελιώδεις τέτοιες αρχές θεωρούμε: την ισότιμη δυνατότητα πρόσβασης των μεταπτυχιακών φοιτητών στα ΠΜΣ χωρίς οικονομικά κριτήρια, την χρηματοδότηση των ΠΜΣ από δημόσια κονδύλια και την υποχρέωση των μελών ΔΕΠ να διδάσκουν-ερευνούν στα πλαίσια των ΠΜΣ.

Ρίο, 10 Οκτώβρη 2016

ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΠΑΤΡΑΣ